



V Bruselu dne 30.8.2021  
COM(2021) 494 final

## **ZPRÁVA KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU**

**Shrnutí výročních zpráv o provádění operačních programů spolufinancovaných z  
Fondu evropské pomoci nejchudším osobám v roce 2019**

# Shrnutí výročních zpráv o provádění operačních programů spolufinancovaných z Fondu evropské pomoci nejchudším osobám v roce 2019

## 1. ÚVOD

**Fond evropské pomoci nejchudším osobám (FEAD) pomáhá řešit nejhorší formy chudoby v EU, jako jsou například potravinová nouze, dětská chudoba a bezdomovectví.** Z fondu FEAD<sup>1</sup> je na období 2014–2020 k dispozici celková částka ve výši 3,8 miliardy EUR (v běžných cenách). EU poskytuje až 85 % finančních prostředků, které jsou doplněny o vlastní zdroje členských států. Celková hodnota fondu tak dosahuje přibližně 4,5 miliardy EUR.

Členské státy mohou fond využívat dvěma způsoby:

- prováděním operačního programu pro potraviny a/nebo základní materiální pomoc (OP I) a/nebo
- prováděním operačního programu pro sociální začlenění (OP II).

Potravinovou a/nebo základní materiální pomoc musí doplňovat doprovodná opatření, jako jsou vzdělávací činnosti na podporu zdravé výživy a doporučení týkající se přípravy a uchování potravin, psychologická a terapeutická podpora, programy zaměřené na rozvoj dovedností, poradenství ohledně hospodaření s rozpočtem domácnosti, společenské a rekreační činnosti a poskytování právních služeb.

V souladu se svým právním základem<sup>2</sup> vychází toto shrnutí z vnitrostátních zpráv o provádění za rok 2019, které Komise obdržela od členských států<sup>3</sup>. V důsledku toho tato zpráva nezohledňuje nová ustanovení přijatá spolunormotvůrci v roce 2020 v reakci na pandemii COVID-19.

Stejně jako v předchozích letech zahrnuje tato zpráva vývoj a finanční informace i za období po roce 2019 – pokud jsou k dispozici – zejména o iniciativách Komise po vypuknutí pandemie a dalších iniciativách, jakož i o příštím víceletém finančním rámci (VFR) na období 2021–2027.

**Ve vykazovaném roce, tj. před pandemií COVID-19, klesl podíl osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením již sedmým rokem v řadě, a to na 21,4 % v roce 2019 z 21,9 % v roce 2018.** Podíl osob, které čelí vážné materiální deprivaci, se snížil z 5,9 % v roce 2018 na 5,4 % v roce 2019. Z hlediska počtu obyvatel to představuje 27,3 milionu osob, což je o 2,4 milionu méně než v předchozím roce.

**Ohroženo chudobou a sociálním vyloučením však zůstává 107 milionů lidí.** EU nedosáhla svého cíle snížit do roku 2020 počet osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením alespoň o 20 milionů, do konce roku 2019 se jí podařilo snížit tento počet pouze o 10 milionů. Podstatně vyššímu riziku chudoby nebo sociálního vyloučení čelí děti – zejména děti rodičů s nízkou kvalifikací – a osoby se zdravotním postižením. Celkem 23,1 % dětí (ve věku 16 let a mladších) bylo v roce 2019 ohroženo chudobou nebo sociálním vyloučením.

<sup>1</sup> Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 223/2014 ze dne 11. března 2014 o Fondu evropské pomoci nejchudším osobám (Úř. věst. L 72, 12.3.2014, s. 1). Nařízení bylo v srpnu 2018 pozměněno prostřednictvím revize finančního nařízení: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1537946431022&uri=CELEX:02014R0223-20180802>

<sup>2</sup> Ustanovení čl. 13 odst. 9 nařízení (EU) č. 223/2014.

<sup>3</sup> Zprávu o provádění předložilo všech 27 členských států. Časová prodleva v celkovém souhrnném podávání zpráv byla způsobena tím, že všechny zprávy o provádění předkládané členskými státy byly kvůli výjimečným okolnostem způsobeným pandemií předloženy až koncem září 2020, a nikoli koncem června 2020.

Počet osob se závažnou deprivací v oblasti bydlení<sup>4</sup>, která je jedním z nejzávažnějších projevů chudoby, činil v roce 2019 3,8 %, což je pouze o 0,2 % méně než v roce 2018. Tyto statistiky společně ukazují, že celkově se situace v oblasti chudoby v EU do roku 2019 zlepšila.

**Rostou však obavy z velkého nárůstu chudoby, protože pandemie COVID-19 situaci velmi pravděpodobně ještě zhorší a půjde proti trendu pozorovanému do roku 2019.** Pandemie pravděpodobně zvýšila počet rodin ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením, stejně jako společenské nerovnosti obecně v oblasti vzdělávání a duševního zdraví<sup>5</sup>. Proto je i nadále třeba poskytovat podporu nejvíce znevýhodněným skupinám společnosti.

## 2. BUDOUCÍ VÝVOJ EU

**V souvislosti s pandemií COVID-19 byly přijaty dvě investiční iniciativy pro reakci na koronavirus (CRII).** Druhá z těchto investičních iniciativ (CRII+)<sup>6</sup>, která byla přijata v dubnu 2020, umožňuje mimořádnou flexibilitu při využívání evropských strukturálních a investičních fondů. Kromě toho zavádí zvláštní podpůrná opatření na pomoc nejchudším osobám tím, že mění pravidla pro fungování programu FEAD a umožňuje řídicím orgánům, partnerským organizacím a dalším zúčastněným stranám rychle reagovat na nově vznikající výzvy. Nyní je například možné poskytovat potravinovou pomoc a základní materiální pomoc prostřednictvím poukázek a poskytovat osobní ochranné prostředky, čímž se sníží riziko nákazy těch, kteří poskytují pomoc a podporu. Pro účetní rok 2020–2021 bylo zavedeno také spolufinancování ve výši 100 %. Využívání CRII a CRII+ vedlo do konce dubna 2021 k dvanácti návrhům na změnu programu FEAD v devíti členských státech (AT, ES, FR, HR, HU, LU, IT, PT a RO): osm změn s cílem využít 100% míry spolufinancování a čtyři změny s cílem zavést mimořádná opatření v reakci na pandemii COVID-19.

**Kromě toho v prosinci 2020 vstoupila v platnost pomoc při oživení pro soudržnost a území Evropy (REACT-EU)<sup>7</sup>, která je součástí programu oživení Next Generation EU.** Iniciativa REACT-EU poskytuje dodatečné zdroje pro stávající programy politiky soudržnosti a zároveň umožňuje členským státům vložit další zdroje do programu FEAD. Aby byla zajištěna rychlá distribuce, členské státy obdrží podstatnou platbu předběžného financování (11 %), takže mohou dodatečné zdroje okamžitě využít a opět nebudou muset přispívat na vnitrostátní spolufinancování.

**Pro víceletý finanční rámec na období 2021–2027 je fond FEAD začleněn do Evropského sociálního fondu plus (ESF+), aby se zlepšila součinnost mezi fondy.** V zájmu posílení podpory sociálního začleňování nařízení o ESF+<sup>8</sup> vyžaduje, aby bylo na podporu sociálního začleňování přiděleno nejméně 25 % prostředků z části ESF+ pro sdílené řízení (oproti 20 % v rámci ESF 2014–2020), a to s dalším minimálním přidělem 3 % na členský stát na řešení materiální deprivace, což je současný klíčový cíl FEAD.

<sup>4</sup> Míra závažné deprivace v oblasti bydlení je definována jako procento populace žijící v domácnosti, jež se považuje za přelidněnou a v níž současně panuje alespoň jeden z následujících rysů deprivace v oblasti bydlení: prosakující střecha, chybějící koupelna nebo toaleta v bytě nebo nedostatek světla v bytě.

<sup>5</sup> Growing up in lockdown: Europe's children in the age of COVID-19 (Vyrůstání v lockdownu: evropské děti v době COVID-19) <https://www.eurochild.org/resource/growing-up-in-lockdown-europes-children-in-the-age-of-covid-19/>

<sup>6</sup> [https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/qanda\\_20\\_574](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/qanda_20_574)

<sup>7</sup> [https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/QANDA\\_20\\_948](https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/QANDA_20_948)

<sup>8</sup> Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1057 ze dne 24. června 2021, kterým se zřizuje Evropský sociální fond plus (ESF+) a zrušuje nařízení (EU) č. 1296/2013.

**Na základě návrhu Komise přijala Rada doporučení o vytvoření „evropské záruky pro děti“<sup>9</sup>.** Tato iniciativa je konkrétním výsledkem akčního plánu evropského pilíře sociálních práv a provádí zásadu 11 pilíře, která stanoví, že děti mají právo na cenově dostupné a kvalitní vzdělávání a péči v raném věku a na ochranu před chudobou. Doporučení vyzývá členské státy, aby zajistily, že děti v nouzi (tj. osoby mladší 18 let žijící v domácnostech ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením) budou mít bezplatný a účinný přístup k řadě klíčových služeb, včetně alespoň jednoho zdravého jídla každý školní den, a také účinný přístup ke zdravé výživě obecně. Doporučení vyzývá členské státy, aby:

- podporovaly přístup ke zdravým jídlům i mimo školní dny, a to i prostřednictvím věcné nebo finanční podpory,
- zajišťovaly, aby nutriční normy v zařízeních pro předškolní vzdělávání a péči a ve vzdělávacích institucích odpovídaly zvláštním výživovým požadavkům,
- omezovaly reklamu na potraviny s vysokým obsahem tuku, soli a cukru a omezovaly jejich dostupnost v zařízeních předškolního vzdělávání a péče a ve vzdělávacích institucích a
- poskytovaly dětem a rodinám náležitě informace o zdravé výživě dětí.

### **3. KOORDINACE FONDU FEAD NA ÚROVNI EU**

**Hlavním fórem řídicích orgánů pro výměnu informací o provádění fondu je i nadále odborná skupina FEAD.** Odborná skupina se sešla dvakrát v roce 2019 a čtyřikrát v roce 2020, aby projednala aspekty provádění programu FEAD, zejména doprovodná opatření, potravinové dary, audity, koordinaci s ostatními fondy EU, zjednodušené vykazování nákladů a elektronické poukázky. V roce 2020 byla na pořadu jednání také reakce na krizi spojenou s pandemií COVID-19, včetně příslušných změn nařízení o fondu FEAD. V říjnu a prosinci 2020 zasedala odborná skupina FEAD společně s technickou pracovní skupinou ESF.

**Pokud jde o vztahy se zúčastněnými stranami, v období od roku 2016 do konce roku 2019 uspořádala Komise osmnáct zasedání sítě FEAD.** Na každém zasedání měli účastníci možnost představit případové studie a sdílet výzvy a řešení týkající se konkrétních aspektů provádění fondu FEAD, například cíleného kontaktování nejchudších osob, jako jsou děti, bezdomovci a starší lidé. Zasedání v roce 2019 se zaměřilo na monitorování a hodnocení fondu, přičemž vyzdvihlo značné úsilí řídicích orgánů a partnerských organizací. Činnost FEAD v oblasti vytváření sítí pokračovala v letech 2020 a 2021 první výroční konferencí komunity FEAD (říjen 2020), která poskytla příležitost zhodnotit úspěchy FEAD a diskutovat o budoucích výzvách. V únoru 2021 se konal tematický seminář, na němž se diskutovalo o nových přijemcích opatření financovaných z programu FEAD a o nových postupech zavedených během krize COVID-19. V souladu s nařízením pořádala Komise v letech 2018 a 2019 rovněž každoroční zasedání na úrovni EU, která byla řízena zástupci partnerských organizací. Tato zasedání se zaměřila na přechod do nové fáze budování kapacit.

---

<sup>9</sup> Doporučení Rady (EU) 2021/1004 ze dne 14. června 2021, kterým se zavádí evropská záruka pro děti.

## 4. POKROK PŘI PROVÁDĚNÍ OPERAČNÍCH PROGRAMŮ<sup>10</sup>

### 4.1 Finanční plnění

**Finanční plnění programů FEAD v roce 2019 odpovídá očekávanému trendu.** Celková výše přislíbených způsobilých veřejných výdajů v rámci programu FEAD, které se trvale zvyšovaly z 569,5 milionu EUR v roce 2016 na 633,3 milionu EUR v roce 2017 a 762,2 milionu EUR v roce 2018, klesla v roce 2019 na 608 milionů EUR. Tento pokles je v souladu s tím, že značná část rozpočtu FEAD již byla přidělena v předchozích letech.

Na konci roku 2019 dosáhlo přislíbené kumulativní financování (na období 2014–2019) téměř 3 340 milionů EUR, což představuje 74 % celkových zdrojů programů (které zahrnují finanční prostředky EU a vnitrostátní spolufinancování). Platby příjemcům se v roce 2019 mírně snížily (478,5 milionu EUR) oproti roku 2018 (501,2 milionu EUR), ale zůstaly výrazně nad úrovní plateb v předchozích letech (412,8 milionu EUR v roce 2017 a 435,2 milionu EUR v roce 2016). Viz tabulka I v příloze<sup>11</sup> s podrobným finančním rozpisem podle ukazatelů a podle jednotlivých členských států.

Žádosti o platby předložené Komisi členskými státy v roce 2019 činily 663,9 milionu EUR ve způsobilých veřejných výdajích. Oproti předchozím rokům to představovalo výrazný nárůst (346,4 milionu EUR v roce 2018, 478,2 milionu EUR v roce 2017 a 353,4 milionu EUR v roce 2016), což je částečně způsobeno flexibilitou, kterou členské státy mají při předkládání žádostí o platby. Žádosti o platbu předložené Komisi na období 2014–2019 dosáhly celkem 1 888,3 milionu EUR.

Do 31. prosince 2019 vyplatila Komise v rámci průběžných plateb celkem 1,5 miliardy EUR (2 miliardy EUR na konci roku 2020, což představuje 52 % celkových prostředků přidělených na období 2014–2020). Finanční plnění fondu FEAD obecně postupuje v souladu s pokrokem programu v praxi (viz následující oddíl). Kromě toho bylo doposud automaticky zrušeno jen velmi málo závazků<sup>12</sup>.

### 4.2 Provádění v praxi

#### Dosah fondu FEAD a profil konečných příjemců

**Podpora z fondu FEAD v roce 2019 pokračovala v 26 členských státech a navazovala na pokrok dosažený v předchozích letech<sup>13</sup>.** Většina členských států (22 z celkem 26) distribuovala potravinovou a/nebo základní materiální pomoc a provedla doprovodná opatření (OP I – viz tabulka 1), přičemž IT podala poprvé zprávu o údajích v rámci monitorovacího systému týkajícího se základní materiální pomoci<sup>14</sup>. Čtyři členské státy pokračovaly v provádění programů sociálního začleňování (OP II – viz tabulka 1).

<sup>10</sup> Údaje představují situaci v programovém období 2014–2020 prováděném do 31. prosince 2019, jak byly vykázány do 21. října 2020 ve výročních zprávách o provádění.

<sup>11</sup> Několik členských států aktualizovalo některé hodnoty společných ukazatelů vstupů fondu FEAD pro roky 2015, 2016, 2017 a 2018. Proto se hodnoty uvedené v tomto oddíle mohou lišit od hodnot zveřejněných v předchozích letech.

<sup>12</sup> Závazky byly automaticky zrušeny pouze Spojenému království, protože se rozhodlo FEAD neprovádět. Dne 20. ledna 2020 písemně informovalo Komisi o svém odstoupení od operačního programu pro potraviny a/nebo základní materiální pomoc na podporu v rámci programu FEAD na období od 1. ledna 2014 do 31. prosince 2020.

<sup>13</sup> RO neposkytlo v roce 2019 žádnou pomoc z důvodu prodlev při zpracovávání svého operačního programu po institucionálních změnách, jež byly spojeny s problémy při zadávání veřejných zakázek.

<sup>14</sup> Itálie začala v roce 2018 s distribucí základní materiální pomoci v rámci opatření č. 4, do monitorovacího systému však nezasadala žádné údaje.

Tabulka č. 1 Druh pomoci poskytnuté v roce 2019

OP	Druh pomoci	Členský stát
OP I	Potraviny	BE, BG, EE, ES, FI, FR, MT, PL, PT, SI (10)
	Základní materiální pomoc	AT (1)
	Obojí	CY, CZ, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, SK (11)
OP II	Sociální začleňování	DE, DK, NL, SE (4)

Zdroj: SFC2014

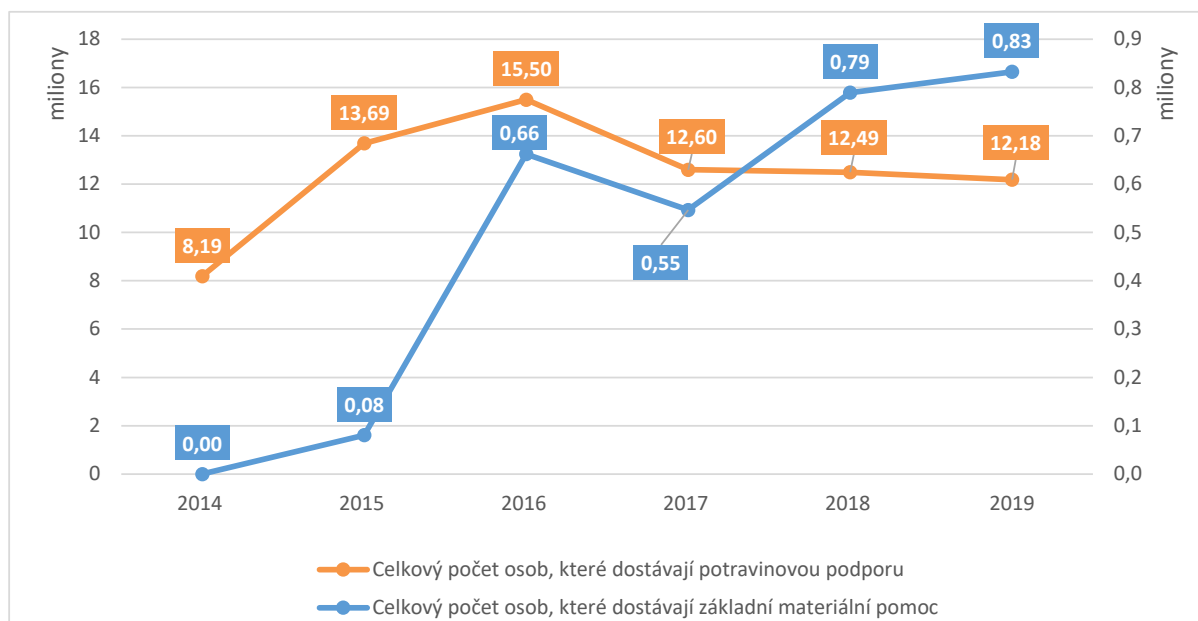
**V roce 2019 se potravinová pomoc z fondu FEAD dostala odhadem k 12,2 milionu osob, přes 800 000 osob obdrželo materiální pomoc a okolo 30 000 lidí využilo podporu v oblasti sociálního začleňování.** Podle konzervativního odhadu využilo podporu FEAD celkem více než 12,5 milionu lidí<sup>15</sup>. Nejvýraznější nárůst konečných příjemců byl zjištěn ve FR (o 450 132 více než v roce 2018), HR (o 132 675 více), LV (o 58 904 více), IE (o 42 713 více) a FI (o 34 229 více). Naopak 17 členských států zaznamenalo snížení počtu konečných příjemců, zejména IT (o 594 297 méně než v roce 2018)<sup>16</sup>, EL (o 70 961)<sup>17</sup>, jakož i CZ, BG, PL a SK. Kromě toho se RO nadále potýká s problémy při provádění (viz níže).

<sup>15</sup> U operačních programů, v jejichž rámci je týmž osobám poskytována jak potravinová pomoc, tak i základní materiální pomoc, se pro účely vykazání souhrnných údajů od údajů ve výroční zprávě o provádění odečetlo zjevné překrývání.

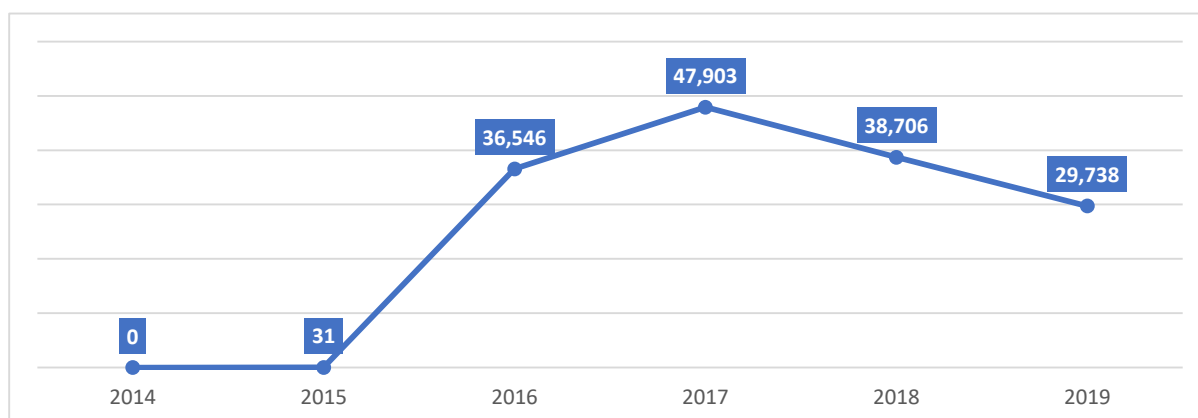
<sup>16</sup> Podle výroční zprávy o provádění lze pokles počtu konečných příjemců v Itálii přičíst provádění reformy zaručeného minimálního příjmu („Reddito di Cittadinanza“), jakož i zvýšení kvality přenosu údajů díky rozvoji v oblasti informačních a komunikačních technologií.

<sup>17</sup> Při porovnávání údajů s údaji z předchozího roku je třeba postupovat obezřetně vzhledem ke změnám v monitorovacím systému FEAD, jak je uvedeno ve výroční zprávě o provádění.

Obrázek č. 1 *Počet osob, které dostávají potravinovou pomoc a/nebo základní materiální pomoc (v milionech)*



Obrázek č. 2 *Celkový počet osob, jimž je poskytována podpora v oblasti sociálního začleňování*



Zdroj: SFC2014

**Celkový profil konečných příjemců podpory z fondu FEAD se v zásadě nezměnil.** Stejně jako v předchozích letech představovaly necelou polovinu (49 %) všech osob, jimž byla poskytnuta pomoc, ženy. Děti obdržely více než 30 % dostupné pomoci, načež následovali migranti, lidé, kteří jsou původem cizinci, či příslušníci menšin (10 %) a bezdomovci (7 %). V roce 2019 bylo 8 % konečných příjemců podpory z fondu FEAD ve věku 65 let nebo více a o něco méně než 5 % představovaly osoby se zdravotním postižením. Tyto údaje byly odhadnuty partnerskými organizacemi a je třeba s nimi zacházet obezřetně.

**V roce 2019 představovaly děti kolem 30 % osob, které obdržely potravinovou pomoc, základní materiální pomoc nebo pomoc při sociálním začleňování.** Tento podíl se ve srovnání s předchozími roky mírně zvýšil. V několika členských státech obdržely děti největší podíl potravinové pomoci, zejména na CY, v CZ, HR, HU a na MT, kde se tento podíl pohyboval v rozmezí od 42 % do 92 % celkového počtu konečných příjemců. Podobně měly CY, IE, HU a AT vysoký podíl dětí jako konečných příjemců základní materiální

pomoci – v rozmezí od 86 % do 100 %. Programy v těchto zemích obsahují zvláštní podporu pro děti.

#### *Rámeček č. 1. Příklady pomoci dětem v jednotlivých členských státech*

V roce 2019 většina členských států, které se zaměřily na podporu dětí, pokračovala v provádění činností zahájených již v roce 2018.

**Česko:** CZ poskytuje znevýhodněným dětem dotovaná jídla ve školách. Má se za to, že kvalitní školní stravování pro děti předškolního věku a ve věku základní školní docházky podporuje lepší školní docházku žáků. Počet škol účastnících se těchto programů neustále roste. Pokud jde o materiální pomoc, zboží distribuované v CZ zahrnuje pět typů počáteční a pokračovací kojenecké výživy pro různé věkové skupiny a dětskou výživu.

**Kypr:** Na děti připadá největší část konečných příjemců jak potravinové pomoci (92 %), tak i materiální pomoci (100 %). Chudým dětem školního věku je poskytována bezplatná strava připravovaná ve školních jídelnách. Pokud jde o materiální pomoc, zranitelným novopečeným rodičům je poskytován balíček „věna pro dítě“, který zahrnuje základní spotřební zboží pro péči o dítě.

**Chorvatsko:** Školní program poskytuje pomoc dětem, které žijí v chudobě nebo jsou chudobou ohroženy. Tyto děti dostávají ve škole jídlo, ale i školní brašny a další školní pomůcky.

**Německo:** DE zaměřuje podporu na děti migrantů do EU v předškolním věku (do 7 let) a nabízí jim předškolní vzdělávání. DE podporuje také jejich rodiče, kterým nabízí rodičovskou podporu.

**Maďarsko:** Děti představují velkou část konečných příjemců. Děti z chudých rodin dostávají podporu v podobě potravinových balíčků a základní materiální pomoci. Potravinová podpora poskytovaná chudým těhotným ženám může také pomoci zabránit tomu, aby jejich novorozené děti byly vystaveny materiální deprivaci.

**Irsko:** Děti z rodin, které využívají potravinové banky, mají také prospěch z těchto programů. Děti mají rovněž prospěch ze startovacích sad pro domácnost (kam patří i dětské sady), které jsou poskytovány rodinám uprchlíků stěhujícím se do nových domovů. V roce 2019 navíc děti žadatelů o mezinárodní ochranu žijících ve státech poskytovaných ubytovacích zařízeních obdržely sady školních pomůcek.

**Rakousko:** Podpora ve formě školních brašen a jiných školních pomůcek je přímo zaměřena na děti školního věku, jejichž rodiny mají minimální příjem.

**Řecko:** Děti využívají potravinovou pomoc a dostávají také zvláštní materiální pomoc, včetně školních brašen a kancelářských potřeb. Na děti se zaměřují zvláštní opatření, jako je psychosociální podpora zaměřená na děti, služby posilování postavení a sociálního začleňování, sociální doučování a kulturní a tvůrčí činnosti.

**Lotyšsko:** Děti dostávají zvláštní pomoc. Ta zahrnuje i) potravinové balíčky pro kojence a malé děti rozdělené do tří typů balíčků podle věku: 7–12 měsíců, 13–18 měsíců a 19–24 měsíců; ii) sady hygienických potřeb pro kojence a malé děti ve věku 0–24 měsíců – čtyři typy sad, 0–6 měsíců, 7–12 měsíců, 13–18 měsíců, 19–24 měsíců; iii) individuální učební pomůcky pro děti ve věku 5 až 10 let a iv) individuální učební pomůcky pro děti ve věku 11 až 16 let. Aby se zabránilo diskriminaci, LV konkrétně zajišťuje, aby školní pomůcky (např. školní brašny) neobsahovaly barvy, tvary a kresby, které podporují stereotypní vnímání dívek a chlapců.



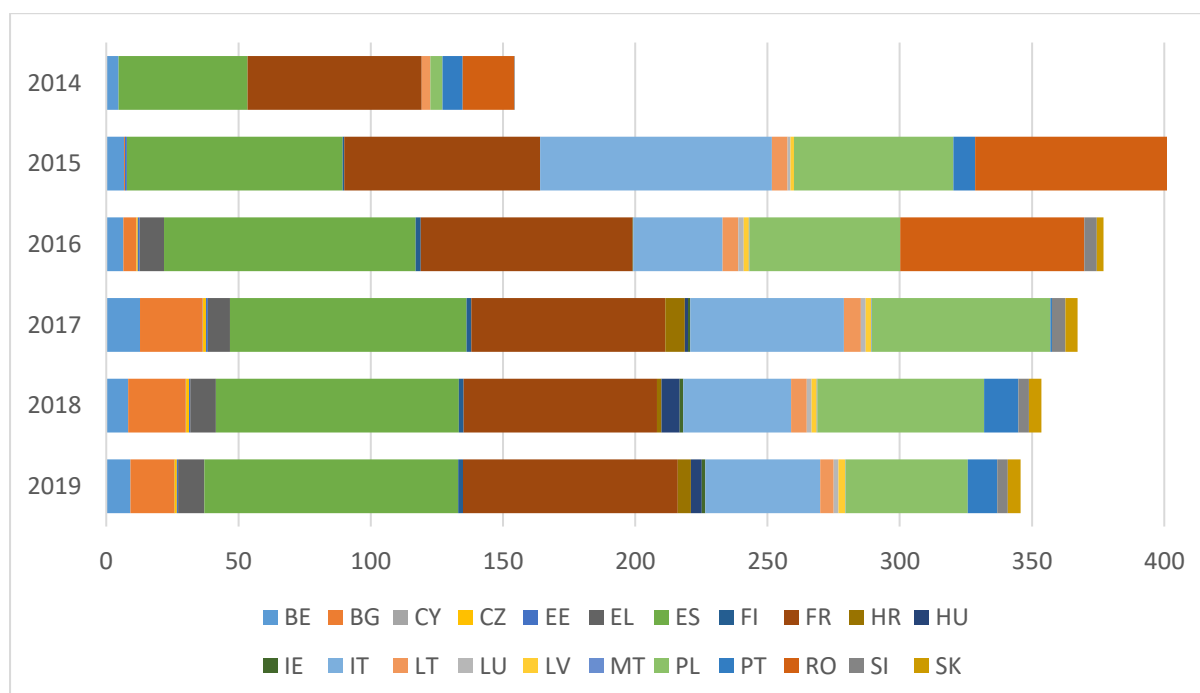
**Přibližně 10 % konečných příjemců tvořili migranti, lidé, kteří jsou původem cizinci, či příslušníci menšin.** Tento podíl však může být podhodnocen vzhledem k tomu, že informace o migračních, kterým je poskytována pomoc, nejsou vždy uváděny z důvodu ochrany údajů (EL, FR a SK). Migranti jsou obecně nejpočetnější skupinou, následují uprchlíci a žadatelé o azyl.

**Odhadem 7 % konečných příjemců podpory z fondu FEAD představovaly osoby bez domova,** přičemž tento podíl zůstal v letech 2018 a 2019 stejný. Počet osob bez domova je však mimořádně obtížné odhadnout, neboť nejsou registrovány a často se zdráhají poskytovat jakékoli osobní údaje. V CZ, FR a IE tvořili bezdomovci více než 13 % konečných příjemců potravinové pomoci. V IT podíl bezdomovců, kteří dostávali pomoc, ve srovnání s roky 2018 a 2017 nadále klesal.

### OP I – Potravinová pomoc

**Potravinová pomoc zůstala v roce 2019 ve srovnání s předchozím rokem víceméně stabilní,** přestože od roku 2016 je patrný mírně klesající trend. Zhruba polovina z 21 členských států provádějících OP I množství distribuovaných potravin buď zvýšila, nebo je zachovala. Celkově bylo v roce 2019 distribuováno o něco méně potravin než v roce 2018, přičemž nárůst zejména v ES, FR a IT byl kompenzován poklesem v PL a BG<sup>18</sup>.

Obrázek č. 3 *Potravinová pomoc poskytnutá v letech 2014–2019 (v tisících tun) podle členských států*



Zdroj: SFC2014

**Více než polovinu (55 %) potravinové pomoci tvořily mléčné výrobky a mouka, chléb, brambory a jiné škrobnaté výrobky.** Podíl mléčných výrobků byl obzvláště vysoký ve FR a ES. Ve FI, LV, SK a IT byl vysoký podíl mouky, chleba, brambor a jiných škrobnatých

<sup>18</sup> Vzhledem k velikosti jejich programů na těchto pět členských států (ES, FR, PL, IT a BG) připadalo 82 % celkového množství potravin distribuovaných v roce 2019, a proto jakékoli změny v jejich distribucích významně ovlivňují souhrnný trend. Jejich odhadované množství distribuovaných potravin na konečného příjemce je však v souladu s ostatními členskými státy.

výrobků (50 % a více). Množství distribuovaného ovoce a zeleniny (společný ukazatel výstupů č. 4 – viz příloha) v letech 2017–2019 nadále rostlo, a to až na 17,5 %, a množství masa, vajec, ryb a mořských plodů (společný ukazatel výstupů č. 5 – viz příloha) v roce 2019 vzrostlo na 8,5 %. Množství tuků a olejů se lišilo v jednotlivých členských státech a v průměru činí 5 %. Podíl předpřipravených potravin<sup>19</sup> je poměrně vysoký v IE (25 %), ale jinak je přiměřeně nízký a v celé EU klesá na přibližně 9 %, zejména v důsledku výrazného poklesu v HU (z přibližně 36 % v roce 2018 na přibližně 18 % v roce 2019). Náklady na množství distribuovaných potravin na osobu se v jednotlivých členských státech i v jednotlivých letech značně liší. To je zapříčiněno hlavně množstvím a druhem distribuovaných produktů (např. vysokou mírou čerstvých produktů), jakož i intenzitou podpory.

**Všech 21 členských států, jež distribuují potraviny, s výjimkou CY, je předává ve formě standardizovaných potravinových balíčků.** Čtrnáct členských států poskytovalo také jídlo: BE, BG, CY, CZ, EL, ES, FI, HR, HU, IE, IT, LV, PL a SK. Některé z nich poskytovaly hotová jídla dětem školního věku (CY, CZ, EL a HR) nebo lidem bez domova (HU, IE, IT, LV, PL a SK). Potravinové banky v EE nadále úzce spolupracovaly s místními orgány a s obcemi, aby se co nejvíce přiblížily domovům lidí. Díky dobré komunikaci mezi partnery bylo, stejně jako v roce 2018, v cílovém období distribuováno 95 % všech balíčků potravinové pomoci. Stejně jako v předchozích letech byly distribuce potravin partnerskými organizacemi v BG, CY, HU a ES plně financovány z prostředků FEAD, přičemž v roce 2019 tomu tak bylo i v EL.

## **OP I – Základní materiální pomoc**

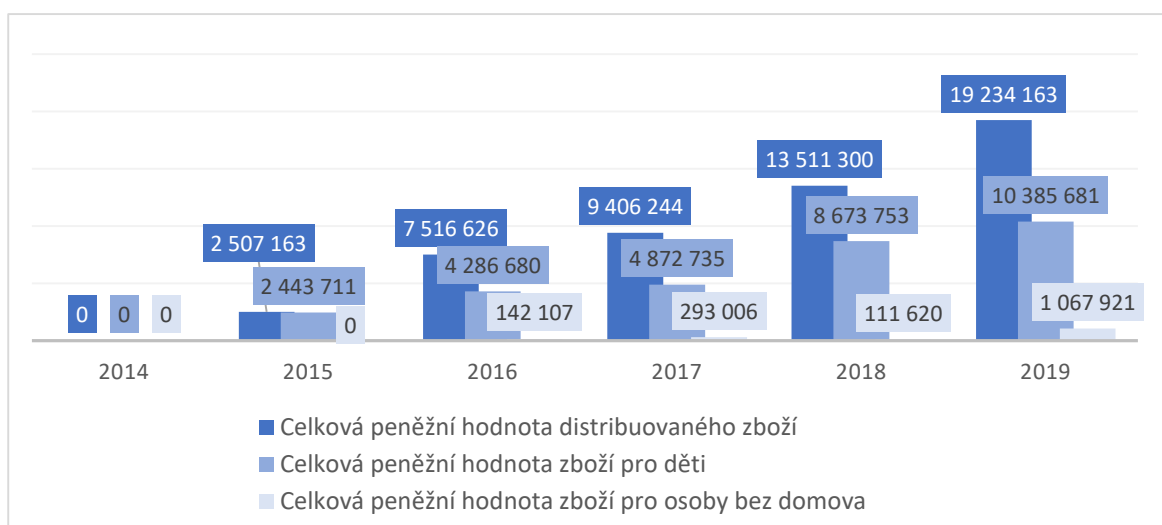
**Množství základní materiální pomoci se výrazně zvýšilo.** V roce 2019 distribuovaly členské státy základní materiální pomoc ve výši 19,2 milionu EUR, což je o 42 % více než v roce 2018, kdy se tato pomoc oproti roku 2017 již zvýšila o 44 %. Na rozdíl od roku 2018 však nárůst není primárně způsoben tím, že by základní materiální pomoc začaly poskytovat další členské státy<sup>20</sup>, ale spíše všeobecným trendem zvyšování poskytování materiální pomoci. Nárůst byl zvláště výrazný v AT, EL, HR a LV. Sedm členských států distribuovalo základní materiální pomoc stejně jako v předchozím roce (CY, CZ, HU, IE, LT, LU a SK). IT začala vykazovat pokrok v oblasti základní materiální pomoci po zahájení činnosti v roce 2018 a poskytovala lidem bez domova základní zboží. Většina zboží byla distribuována ve čtyřech členských státech: AT, EL, HR a HU (viz graf 4). Na osoby bez domova se skrze opatření na podporu bydlení zaměřila zejména IT, ale pomoc obdržely také osoby bez domova v CZ, EL, HR a SK a byly jim poskytnuty prostředky osobní péče a další potřeby. V CZ, HR a IT obdrželi také kuchyňské vybavení (ti lidé, kterým bylo poskytnuto ubytování nebo žili v nejistém ubytování) a oblečení a v CZ, EL, HR a IT dostali spací pytle / přikrývky.

**Hlavní základní materiální pomoc distribuovanou prostřednictvím FEAD představovaly i nadále školní potřeby a produkty pro osobní hygienu určené rodinám s dětmi.** V roce 2019 zahrnovaly produkty distribuované rodinám s dětmi kancelářské a školní potřeby (AT, EL, HR, IE a LV), školní brašny (AT, EL, HR a LV), balíčky pro péči o děti (CY, EL, HR, HU a IE), sportovní vybavení (EL a HR) a oblečení (EL, HR a IT). V EL, HU, LU, LV a SK byly distribuovány také výrobky jako prací prostředky, krémy a mýdla pro kojence a batolata, vlhčené ubrousky a plenky.

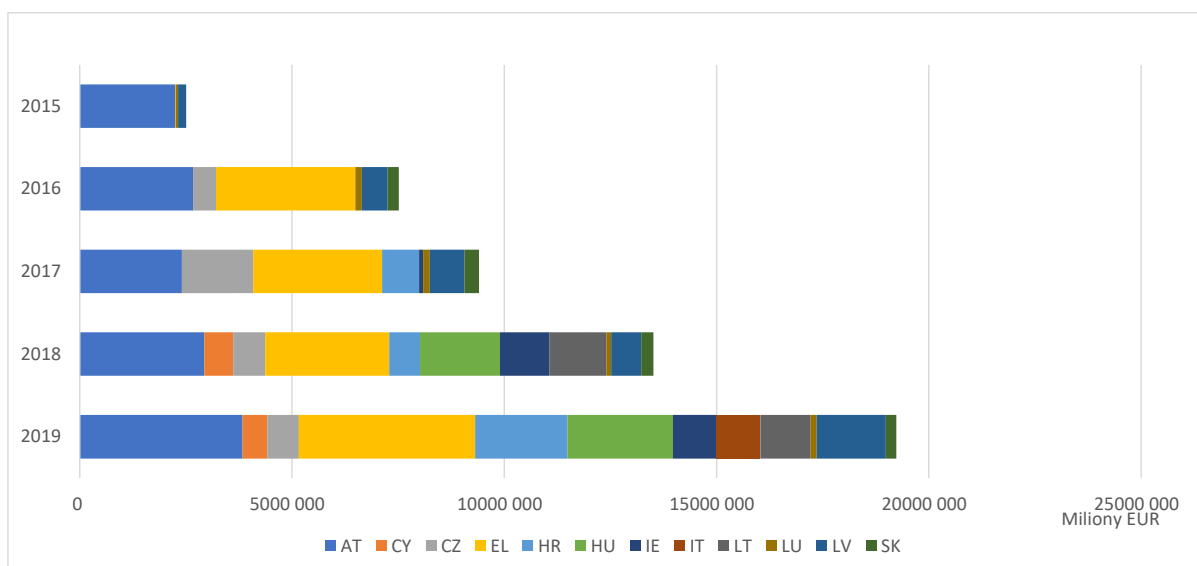
<sup>19</sup> Předpřipravené potraviny zahrnují hotové suché výrobky, trvanlivé potraviny, hotové směsi a pochutiny.

<sup>20</sup> Itálie začala poskytovat základní materiální pomoc v roce 2018 a v roce 2019 začala tuto podporu měřit. To však představuje pouze zhruba 15 % celkového nárůstu materiální pomoci.

Obrázek č. 4 Celková peněžní hodnota zboží v období 2014–2019 podle druhu



Obrázek č. 5 Celková peněžní hodnota zboží v období 2014–2019 podle členského státu



Zdroj: SFC2014

### OPI – Doprovodná opatření

V souladu s nařízením o fondu FEAD členské státy, které v roce 2019 prováděly programy OPI, poskytly rovněž doprovodná opatření. Většina členských států nadále nabízela četná doprovodná opatření. Například:

- AT ke každému školnímu startovacímu balíčku přiložilo brožuru s několika tématy, včetně informací o dalších službách, jako je vzdělání v oblasti finanční způsobilosti, potravinová pomoc a distribuce oblečení, jakož i praktické tipy pro děti do školy,
- EE distribuovalo nové číslo časopisu „Pomoc“, které obsahovalo seznam kontaktů na užitečné organizace a recepty na jídla, která lze připravit z potravin obsažených v balíčcích, a
- PL dále rozšířilo nabídku doprovodných opatření, včetně činností, jako je fyzioterapie a tréninková cvičení pro osoby s obezitou, která pomáhají předcházet onemocněním páteře.

Další opatření zahrnovala:

- rozsáhlý projekt sociálně-profesního začlenění založený na různých „Magasins Citoyens“ (občanských obchodech)<sup>21</sup> umístěných v centru města La Louvière, které nabízejí řadu služeb (např. obchod s použitým oblečením a podporu uchazečům o zaměstnání), zřízený CPAS (veřejnými centry sociálních činností) (BE),
- pedagogicko-psychologickou službu, která pomáhá začlenit a podporovat děti se smyslovým nebo mentálním postižením nebo s vážnými poruchami učení prostřednictvím programů, jako jsou „Programy gramotnosti na středních školách“ (CY), a
- „Solidarita v regionu města Drama<sup>22</sup>“, sociální partnerství na pomoc starším lidem (EL).

**Většina členských států zavedla kombinaci doprovodných opatření a jen málo z nich se rozhodlo zaměřit se pouze na jednu či dvě činnosti.** Doprovodná opatření prováděná v roce 2019 (viz graf 6) zahrnovala:

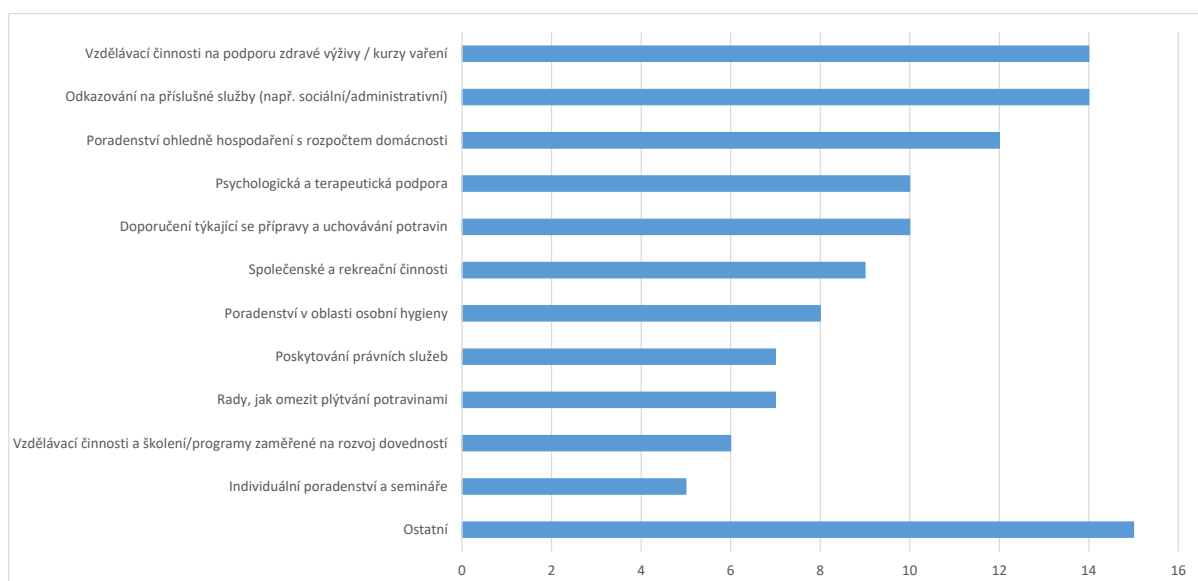
- doporučení týkající se přípravy a uchovávání potravin (BG, CZ, EE, FI, FR, HR, LT, LV, PL, PT a SK),
- vzdělávací činnosti na podporu zdravé výživy, např. kurzy vaření (BE, BG, CZ, EE, FI, FR, EL, HR, IE, IT, LT, LU, LV, PL a SK),
- rady, jak omezit plýtvání potravinami (BE, BG, HR, LU, LV, PL a PT),
- poradenství v oblasti osobní hygieny (BE, BG, CZ, HR, HU, LV, PL a SK),
- odkazování na příslušné služby (např. sociální/administrativní) (AT, BE, BG, CZ, EE, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LU, LV a SK),
- individuální poradenství a semináře (CZ, EL, HR, MT a SI),
- psychologickou a terapeutickou podporu (CY, CZ, EL, FR, HR, HU, IT, LT, PL, SI a SK),
- poradenství ohledně hospodaření s rozpočtem domácnosti (BE, BG, CZ, EE, EL, FR, HR, IE, IT, LT, LV, PL, PT a SK),
- společenské a rekreační činnosti (CZ, EE, FI, FR, EL, HR, LV, MT a SI),
- vzdělávací činnosti a školení/programy zaměřené na rozvoj dovedností (FR, EL, HR, MT, PL a SI),
- poskytování právních služeb (CZ, FR, HR, IE, IT, LT a PL),
- další doprovodné činnosti (AT, BE, BG, CY, CZ, EE, ES, FI, FR, EL, IT, LU, MT, PL a SI), včetně služeb osobní podpory, péče o dospělé, sociálních služeb v oblasti dopravy, podpory přístupu k právům a podpory v oblasti školství.

---

<sup>21</sup> <https://www.cpas.lalouviere.be/les-magasins-citoyens>

<sup>22</sup> Město a samostatná správní jednotka v severovýchodním Řecku.

Obrázek č. 6 *Druhy doprovodných opatření provedených v roce 2019 (n=22)*



## OP II – Sociální začleňování

Stejně jako v předchozích letech provedly členské státy OP II<sup>23</sup> (DE, DK, NL a SE) opatření v oblasti sociálního začleňování.

**V DE měla hlavní činnost oslovit nově příchozí dospělé osoby a osoby bez domova a zlepšit jejich přístup k poradenským a podpůrným opatřením.** DE již v této oblasti překročilo řadu cílů. Téměř 90 % nově příchozích dospělých a lidí bez domova, kteří se účastnili činností v oblasti sociálního začleňování v roce 2019, dále využívalo sociální služby (oproti cílové hodnotě 70 %<sup>24</sup>), což je v souladu s úlohou FEAD jako odrazového můstku k většímu sociálnímu začlenění. Celkový počet osob bez domova a osob ohrožených bezdomovectvím, které do roku 2019 obdržely poradenství, dosáhl 26 830, což již překračuje specifický cíl programu o 25 %. Značného pokroku bylo dosaženo rovněž při pomoci nově příchozím dětem ve věku mateřských škol (v předškolním věku) (16 674) a jejich rodičům (19 113)<sup>25</sup>. Cíl pomoci do roku 2020 celkem 19 700 dětí a rodičů, jak je stanovený v OP, by proto měl být dosažitelný.

**V DK se díky dostupnosti azylového bydlení a sociálních pracovníků zlepšily podmínky pro osoby bez domova, včetně osob bez domova z jiných zemí EU s povolením k pobytu v DK.** Prostřednictvím informačních činností získaly tyto osoby dočasné ubytování a skladovací prostory a mohly se účastnit společenských činností a programů, které jim pomohly zvýšit jejich zaměstnatelnost. V období 2014–2019 využilo těchto činností celkem 2 169 osob, což již o 55 % přesáhlo stanovený cíl 1 400 pro programové období 2014–2020

**V NL pokračoval v roce 2019 projekt nazvaný „Senioři v sousedství“, jehož se zúčastnilo 581 osob.** To bylo méně než v letech 2018 a 2017. Tento projekt usiluje o zmírnění sociálního vyloučení znevýhodněných starších osob. Všem asistovaným lidem bylo více než 65 let. Celkový počet účastníků v období 2014–2019 činil 2 855 – tj. 57 % cílového

<sup>23</sup> To znamená členské státy realizující „operační program pro sociální začlenění nejchudších osob“ (dále také jen „OP II“) podporující činnosti, které nespádají pod aktivní opatření na trhu práce a které spočívají v pomoci, jež není finanční ani materiální povahy a jejímž cílem je sociální začlenění nejchudších osob.

<sup>24</sup> Tento cíl byl stanoven v operačním programu a vztahuje se na celou dobu trvání programu.

<sup>25</sup> Mezi 2./3. a 6./7. rokem věku, ačkoli toto věkové rozmezí se může lišit v závislosti na kontextu členských států a přístupu k předškolnímu věku.

počtu (5 000). Ačkoli při současném tempu je cíl pro rok 2020 stále poněkud vzdálený, důležitým výsledkem bylo to, že po jednom roce účasti v programu zůstalo zapojeno kolem 81 % asistovaných starších osob a 45 % osob uvedlo, že se rozšířila jejich sociální síť, a 63 % osob zlepšilo své digitální a finanční dovednosti. V roce 2019 byla zhruba třetina účastníků cizího původu. K překonání jazykových bariér byli najímáni pracovníci se specifickými jazykovými znalostmi.

**Programy sociálního začleňování v SE zahrnují dva typy podpory: podporu zdraví a poskytování základních informací o švédské společnosti zaměřené na chudé osoby pocházející z jiných zemí EU nebo EHP.** Hlavními cílovými skupinami jsou lidé bez domova (nebo lidé, kterým hrozí bezdomovectví), migranti, osoby cizího původu, příslušníci menšin a ženy. Program dosud oslovil 2 674 lidí, včetně 658 osob v roce 2019. Podíl osob zahrnutých do OP a které tvrdí, že mají lepší podmínky pro zvládnutí zdravotní a osobní péče, se zvýšil z 38 % v roce 2016 na 70 % v roce 2019. Procentní podíl osob, které uvedly, že obdržely podporu nebo pomoc, neustále roste, ze 43 % v roce 2016 na 93 % v roce 2019. Cíl ve výši 40 % byl u obou příslušných ukazatelů výrazně překročen.

### **Překážky při provádění**

**Sedmnáct členských států oznámilo překážky při provádění.** Většina z nich uvedla problémy související s načasováním a zpožděním při distribuování pomoci (BE, BG, CZ, DK, FR, EL, PL, PT a RO). Některá zpoždění byla přímým důsledkem problémů se zadáváním zakázek, které se vyskytly v předchozím roce (např. viz RO níže). Další problémy se týkaly:

- logistiky, např. nedodržování zásad racionálního řízení zásob, kdy jsou jako první vydány zásoby, jejichž použitelnost končí nejdříve (BE, EE, HR, LV, PL a PT),
- konečných příjemců, např. nedostatečného povědomí, problémy s jejich oslovením (HR, NL, PL, SE a SK),
- monitorování a hodnocení (IT, MT, RO a SE), např. potíží při sběru údajů od konečných příjemců a nového monitorovacího systému (v IT), který byl ve fázi vytváření,
- nedostatečné kapacity partnerských organizací (DK, HU, IT a PL) a
- právních potíží souvisejících zejména se zadáváním veřejných zakázek na pomoc (BG, NL, PT a RO).

Pouze DK uvedlo jako překážku provádění „nedostatek kapacit řídicích orgánů“. V roce 2019 se RO stále nedařilo vyřešit problémy s prováděním a zpoždění při zadávání zakázek kvůli několika stížnostem podaným odmítnutými uchazeči. Kromě toho RO ministerstvo školství nepředložilo žádnou žádost o financování školních pomůcek. To mělo za následek, že již třetí rok po sobě nebyla distribuována potravinová ani materiální pomoc. Ministerstvo evropských fondů – řídicí orgán FEAD v Rumunsku – se snaží pomoci tento problém vyřešit v příštím vykazovaném období.

**Stejně jako v předchozích letech mnoho těchto překážek pomohla zemím překonat flexibilita fondu FEAD a úzká spolupráce mezi řídicími orgány a partnerskými organizacemi.** V některých členských státech (např. v IT, IE a FR) pořádal řídicí orgán pravidelná setkání s partnerskými organizacemi a příslušnými zúčastněnými stranami, aby projednal a podpořil provádění programu.

## Obecné zásady

Článek 5 nařízení o fondu FEAD stanoví zásady, které by měly být při navrhování a provádění fondu uplatňovány plošně. Patří mezi ně doplňkovost financování, rovnost žen a mužů, zákaz diskriminace, omezení plýtvání potravinami, vyvážená strava, veřejné zdraví a environmentální aspekty a aspekty související se změnou klimatu. Členské státy by měly tyto zásady dodržovat a informovat o nich ve svých výročních zprávách o provádění.

### Členské státy podávají zprávy o tom, jak tyto obecné zásady zohledňují.

**Zásadu doplňkovosti naplňují koordinací s ostatními nástroji financování**, aby se zabránilo dvojímu financování a zvýšil se rozsah pomoci. V EE Estonský statistický úřad<sup>26</sup> sestavuje a předkládá přehledy o překrývání účastníků opatření ESF a příjemců potravinové pomoci prostřednictvím programu FEAD. MT sestavuje podrobný seznam projektů v rámci ESF, které doplňují program FEAD. MT rovněž prověřuje žádosti přijaté prostřednictvím Azylového, migračního a integračního fondu, aby se zabránilo dvojímu financování a zajistila se doplňkovost mezi tímto programem a programem FEAD. V PT dohlíží na program FEAD i na OP ESF pro sociální začleňování a zaměstnanost stejný řídicí orgán vzhledem k tomu, že se oba fondy vzájemně doplňují. Na SK se činnosti v rámci fondu FEAD využívají k určování potřeb konečných příjemců, které jsou následně naplňovány dlouhodobějšími řešeními prostřednictvím jiných fondů, konkrétně činnostmi v oblasti sociálního začleňování financovanými z ESF. V IT se opatření, která podporují osoby bez domova, provádějí prostřednictvím integrovaného přístupu s ESF s cílem poskytnout kromě materiální pomoci i dlouhodobější podporu sociálního začleňování.

**Všechny členské státy hlásí dodržování zásad rovnosti žen a mužů a antidiskriminačních politik.** Většina členských států stanovila objektivní kritéria způsobilosti – tj. socioekonomický status jednotlivce – pro určení cílové skupiny a konečných příjemců, čímž se zabránilo diskriminaci na jakékoli úrovni rozdělování pomoci. Některé účinné postupy použité v roce 2018 byly nadále užívány i v roce 2019. DE distribuuje informační listy o rovnosti žen a mužů, které partnerské organizace používají jako pokyny pro provádění opatření FEAD a zajištění rovnosti žen a mužů. NL spolupracuje se sdružením zastupujícím starší osoby přistěhovaleckého původu, aby zajistilo, že jeho přístup zůstane inkluzivní. PL poskytuje potraviny a doprovodná opatření, aby uspokojilo potřeby různých skupin, tj. starších osob, těhotných žen, osob bez domova nebo osob se zdravotním postižením. Ačkoliv se SE zaměřuje na muže i ženy, soustředí se zejména na zdraví žen. SK zajišťuje, aby byli mezi zaměstnanci partnerských organizací zastoupeni jak muži, tak ženy.

**Mnoho členských států uvedlo, že distribuují rozmanité a nutričně vyvážené potraviny.** Ve většině případů pomáhali s přípravou potravinových balíčků odborníci na výživu nebo příslušná ministerstva (např. ministerstvo zdravotnictví v BG, ministerstvo práce, rodiny, sociálních věcí a rovných příležitostí v SI). IT vybírá produkty s ohledem na potřebu dostatečného příjmu bílkovin a sacharidů typických pro středomořskou stravu. V PT mají potravinové balíčky zajistit, aby bylo uspokojeno 50 % energetických a výživových potřeb konečných příjemců, a obsahují denní porce každé ze sedmi skupin potravin, jak jsou uvedeny v *potravinovém kruhu*<sup>27</sup>.

**Všechny členské státy zajišťují, aby distribuované potraviny splňovaly vnitrostátní bezpečnostní a zdravotní normy.** Kromě toho se často kontroluje kvalita potravin. Mnoho

<sup>26</sup> Estonský statistický úřad je vládní agentura odpovědná za vypracovávání oficiálních statistik.

<sup>27</sup> Potravinový kruh je stravovací doporučení založené na jednotlivých potravinách. Více informací naleznete na <http://www.fao.org/nutrition/education/food-dietary-guidelines/regions/countries/Portugal/en>.

členských států dále podporuje zdraví konečných příjemců prostřednictvím doprovodných opatření, která podporují zdravý životní styl.

**Aby se omezilo plýtvání potravinami, jsou do potravinových balíčků zařazovány produkty s delší dobou trvanlivosti. Zohledňuje se také skladovací kapacita skladů.** CY například plánuje distribuci snídaní na základě odhadovaného počtu osob, které je využijí, aby se zabránilo plýtvání potravinami. Dalším způsobem, jak se vypořádat s plýtváním potravinami, je sběr a distribuce přebytků potravin.

**Většina členských států ve svých výročních zprávách o provádění uvádí, že provedla opatření týkající se šetrnosti k životnímu prostředí.** Například ve FR jsou uchazeči o zakázku požádáni, aby poskytli informace o emisích CO<sub>2</sub>. HU usiluje o snížení emisí při přepravě potravin, balení teplých jídel do tepluvzdorných plastových krabic a sběru použitých krabic. V LU se partnerské organizace mohou ucházet o značku kvality „SuperDrecksKëscht fir Betriber“, která potvrzuje, že organizace dbá na životní prostředí. Jak již bylo zmíněno ve zprávě za rok 2018, CZ používá produkty šetrné k životnímu prostředí a podporuje používání recyklovaného materiálu (např. toaletní papíry vyrobené ze 100% recyklovaného papíru).

## Hodnocení

V průběhu roku 2019 byly nejméně v sedmi členských státech (BE, BG, CZ, DE, FR, PL<sup>28</sup> a PT) vyhodnoceny činnosti FEAD. Většina z nich se zaměřila na posouzení pokroku, kterého programy FEAD díky těmto činnostem dosáhly, přičemž většina z nich poskytla pozitivní hodnocení. BG provedlo v roce 2019 dvě hodnocení, přičemž zdůraznilo, že distribuce teplého jídla a základního zboží se dostala k nejzranitelnějším skupinám. Zvýšení finančních prostředků na distribuci teplých jídel dále zvýšilo počet konečných příjemců (viz rámeček 2 níže)<sup>29</sup>. Stejně jako v minulých letech shromažďovalo AT zpětnou vazbu o poskytované pomoci prostřednictvím dotazníku, 99 % respondentů bylo velmi spokojeno nebo spokojeno se školním startovacím balíčkem a obecněji s opatřením prováděným prostřednictvím OP FEAD.

Některá hodnocení poskytují užitečná doporučení pro programové období 2021–2027. Hodnocení provedené v BE doporučuje mimo jiné standardizaci postupů pro určování nejvíce znevýhodněných osob, lepší koordinaci objednávek a distribuce a větší transparentnost a zjednodušení. FR prostřednictvím Generální inspekce sociálních věcí vypracovala zprávu o boji proti nedostatečnému zajišťování potravin<sup>30</sup>. Zpráva poukazuje na problémy, které existují při provádění FEAD, zejména pokud jde o systém distribuce a podporu dobrovolných pracovníků a organizací. Zpráva rovněž předpokládala konzultace mezi zúčastněnými stranami o novém programovém období, které byly pozastaveny v důsledku krize COVID-19.

*Box 1. Hodnotící činnosti v DE a BG.*

DE provedlo hodnocení programu FEAD zahrnující všechny ohledy jeho provádění. Jak ukazují údaje z monitorování, všechny cíle byly překročeny a výsledky hodnocení jsou rovněž slibné. Z hodnocení vyplývá, že činnosti FEAD jednoznačně umožňují znevýhodněným skupinám pravidelný přístup ke službám. Prostřednictvím intenzivních informačních činností mohou jednotlivci, kteří by jinak byli vyloučeni, získat přístup ke

<sup>28</sup> <https://www.gov.pl/attachment/4c5afb14-e765-4181-ae72-bf19c437b29e>, <https://www.gov.pl/web/rodzina/informacja-i-komunikacja>

<sup>29</sup> <https://asp.government.bg/bg/deynosti/operativna-programa-za-hrani/operativna-programa-za-hrani-2014-2020/dobri-praktiki-i-spodelyane-na-opit>

<sup>30</sup> <https://www.igas.gouv.fr/IMG/pdf/2019-069R-P.pdf>



stávajícím službám. Čísla naznačují, že se zlepšuje komunikace mezi lidmi, kteří hledají pomoc nebo poradenství, a organizacemi, které tyto služby poskytují, a tím i počet lidí, kteří mají k těmto službám přístup. Hodnocení bylo doplněno případovými studii projektů. V rámci tohoto hodnocení byly vedeny rozhovory s různými zúčastněnými stranami o pokroku a výsledcích. Podrobnější informace o hodnocení budou zveřejněny v roce 2020<sup>31</sup>.

Externí hodnocení programu FEAD v BG dospělo k závěru, že: i) distribuce potravinových balíčků pro osoby vysoce ohrožené chudobou rozšiřuje rozsah programů sociální podpory v zemi; ii) nebyla zaznamenána zbytečná administrativní zátěž; iii) chybí finanční prostředky na pokrytí administrativních nákladů, nákladů na dopravu a skladování; iv) určování cílových skupin, nabízená podpora a doprovodná opatření jsou relevantní; v) program FEAD je soudržný a doplňuje další vnitrostátní programy financování, např. fond sociální ochrany, a další politiky poskytující sociální výhody v zemi a vi) program FEAD zvyšuje hodnotu stávajícího vnitrostátního programu na podporu veřejných jídel.

## 5. ZÁVĚRY

Obraz vyplývající z analýzy údajů z monitorování a výročních zpráv o provádění za rok 2019 je v zásadě podobný tomu, který byl uveden v roce 2018.

**Finanční závazky v rámci programu FEAD v roce 2019 činily 608 milionů EUR a zůstaly tak těsně pod průměrem let 2016–2018.** To představuje závazky na výdaje v období 2014–2019 v celkové výši téměř 3 340 milionů EUR, tj. 74 % celkových zdrojů programů (finanční prostředky EU a vnitrostátní spolufinancování). Platby příjemcům se v roce 2019 mírně snížily. Naopak žádosti o platby předložené členskými státy se výrazně zvýšily, přičemž průběžné platby Komise do 31. prosince 2019 překročily 38 % všech prostředků přidělených na období 2014–2020 (25 % do konce roku 2018). Zdá se tedy, že finanční provádění FEAD probíhá v zásadě podle plánu.

**Většina členských států své dosavadní výsledky v oblasti distribuce upevnila a při plnění svých cílů dosáhla uspokojivého pokroku.** V roce 2019 poskytovalo úspěšně pomoc z fondu FEAD 26 členských států. Potravinová pomoc se oproti předchozímu roku mírně snížila, zatímco poskytování základní materiální pomoci se stále zvyšovalo, přičemž v roce 2019 bylo distribuováno o 42 % více pomoci než v roce 2018. IT distribuovala základní materiální pomoc v roce 2019 poprvé. Některé problémy při provádění však přetrvávají, zejména prodlevy a problémy s logistikou, právní aspekty, oslovení cílových skupin, monitorování a hodnocení a nedostatečná kapacita partnerských organizací. Většina členských států dokázala tyto obtíže překonat díky spolupráci s partnerskými organizacemi a dalšími zúčastněnými stranami, ačkoli někdy byly nutné změny programů. Navzdory podrobnému sledování ze strany Komise však RO v roce 2019 pomoc neposkytovalo, a to z důvodu institucionálních změn a přetrvávajících problémů v oblasti zadávání veřejných zakázek. Spojené království odstoupilo od operačního programu pro potraviny a/nebo základní materiální pomoc.

**Odhaduje se, že v roce 2019 využilo pomoc z fondu FEAD více než 12,5 milionu lidí.** Podpora z fondu FEAD je v průběhu let stálá. Nejčastější formou pomoci zůstává potravinová pomoc. Více než 12,2 milionu jednotlivců (93 % z celkového počtu konečných

<sup>31</sup> Závěrečná zpráva (o monitorování a hodnocení) je ke stažení zde: [https://www.bmas.de/SharedDocs/Downloads/DE/Internationales/ehap-abschlussbericht.pdf?\\_\\_blob=publicationFile&v=1](https://www.bmas.de/SharedDocs/Downloads/DE/Internationales/ehap-abschlussbericht.pdf?__blob=publicationFile&v=1).

příjemců) obdrželo v roce 2019 potravinovou pomoc a přibližně 832 000 (6 %) základní materiální pomoc, zatímco téměř 30 000 osob se zúčastnilo programů sociálního začleňování (FEAD OP II). Stejně jako v předchozích letech tvoří ženy 49 % všech konečných příjemců. Děti tvoří přibližně 30 % osob, které obdržely podporu, zatímco osoby bez domova 7 % a osoby se zdravotním postižením 5 %. Odhaduje se, že 10 % všech podpořených osob představovali migranti, osoby cizího původu nebo příslušníci menšin a 8 % tvořily osoby ve věku 65 let nebo více.

**Stejně jako v předchozích letech zprávy ukazují, že flexibilita fondu FEAD byla nápomocná pro jeho účinné a efektivní provádění.** Významná je úloha partnerských organizací, a to z hlediska znalostí cílových skupin a informačních činností. Fond FEAD však rovněž pomohl zvýšit efektivitu partnerských organizací, a to i pokud jde o dodací lhůty a institucionální spolupráci. Několik zpoždění v programech bylo způsobeno překážkami při zadávání veřejných zakázek, které se vyskytly v předchozích letech. Členské státy a partnerské organizace navíc mohly přeměrovat cílové skupiny na vhodné dlouhodobější služby, což mělo zásadní význam pro navázání vztahů vzájemné důvěry s konečnými příjemci.

**Doprovodná opatření jsou stále více zavedená a rozmanitá.** Všechny členské státy s OP I, které v roce 2019 prováděly fond FEAD, poskytly podle svých výročních zpráv o provádění doprovodná opatření. Vzdělávací činnosti na podporu zdravé výživy / kurzy vaření byly stále nejběžnějším typem doprovodných opatření, za nimi následovalo přeměrování na příslušné služby a poradenství ohledně hospodaření s rozpočtem domácnosti. Mnohé členské státy provádějí i další činnosti uzpůsobené vlastním potřebám. Celkově se objevil rozmanitý soubor osvědčených postupů.

**Členské státy obecně uvádějí, že dodržují obecné zásady.** Všechny zajistily, aby byla pomoc dostupná stejně pro muže i ženy, a většina zdůraznila, že neexistuje diskriminace na základě pohlaví, rasy nebo etnického původu, náboženského vyznání nebo přesvědčení, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace. Některé členské státy vynaložily úsilí k zajištění toho, aby obsah potravinových balíčků z fondu FEAD odpovídal požadavkům partnerských organizací a konečných příjemců, což má zabránit plýtvání potravinami. Členské státy vyvíjely úsilí o poskytování co nejpestřejších a nutričně vyvážených potravin a věnovaly pozornost skladování a včasné distribuci a používání recyklovaných materiálů. Tyto aspekty pomáhají podporovat veřejné zdraví a plnit cíle v oblasti ochrany klimatu a životního prostředí.

**V roce 2020, tedy po období, na které se vztahuje tato zpráva, vypukla pandemie COVID-19, která podstatně změnila prostředí, v němž program FEAD působí.** Hospodářská a sociální krize, která následovala, neúměrně zasáhla některé znevýhodněné skupiny a jednotlivce, včetně těch nejchudších. Nové skupiny osob, které se dříve nacházely ve zranitelné situaci, se ocitly v situaci chudoby a sociálního vyloučení. Sociální omezení, která byla zavedena za účelem řešení mimořádné situace v oblasti zdraví, změnila způsob fungování organizací poskytujících potravinovou a materiální pomoc.

**V reakci na současnou krizi bylo nařízení o fondu FEAD v letech 2020 a 2021 dvakrát změněno v rámci iniciativ CRII, CRII+ a REACT-EU, aby byla zajištěna silnější podpora před novým programovým obdobím a usnadněno provádění programů.**

**S blížícím se koncem období FEAD 2014–2020 se formuje budoucí uspořádání a správa nového fondu.** V letech 2021–2027 se FEAD stane nedílnou součástí ESF+, čímž se pozornost věnovaná řešení nejhorších forem chudoby dále začlení do širších strategií a financování sociálního začleňování. Programy ESF+ budou klíčové pro podporu

hospodářského a sociálního oživení po koronavirové pandemii a budou podporovat spravedlivý přechod ke klimaticky neutrální ekonomice v souladu s ambicemi Zelené dohody pro Evropu<sup>32</sup> a v kombinaci s Fondem pro spravedlivou transformaci<sup>33</sup>. Budou rovněž klíčovým programem při plnění evropského pilíře sociálních práv<sup>34</sup>.

---

<sup>32</sup> [https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b828d165-1c22-11ea-8c1f-01aa75ed71a1.0010.02/DOC\\_1&format=PDF](https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b828d165-1c22-11ea-8c1f-01aa75ed71a1.0010.02/DOC_1&format=PDF)

<sup>33</sup> [https://ec.europa.eu/regional\\_policy/cs/newsroom/news/2020/01/14-01-2020-financing-the-green-transition-the-european-green-deal-investment-plan-and-just-transition-mechanism](https://ec.europa.eu/regional_policy/cs/newsroom/news/2020/01/14-01-2020-financing-the-green-transition-the-european-green-deal-investment-plan-and-just-transition-mechanism)

<sup>34</sup> <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=1226&furtherNews=yes&newsId=9524>